การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565

Evaluation of the Learning Resource Development Project in Wat Don Kai Dee Municipality School.(Sangworn Chanthasornrat Witthaya) Academic Year 2022

สุภรัตน์ อินทรสมบูรณ์ [1]

Supparat Intarasomboon

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) 2) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) 3) ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) 4) ประเมินผลผลิต (Product Evaluation) 5) ประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) 6) ประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) 7) ประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และ 8) ประเมินการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation) ของการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565

การประเมินโครงการในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้กรอบแนวคิดการประเมินแบบ CIPPIEST Model ผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) คือ ผู้บริหาร ครูและพนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชน จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวมรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการประเมินได้ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการจากผู้บริหาร ครูและพนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ 1) ด้านผลกระทบ 2) ด้านผลผลิต และ 3) ด้านประสิทธิผล ตามลำดับ

2. ผลการประเมินโครงการจากนักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ 1) ผลผลิตจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เหมาะสมกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) ผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และ 3) ผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี เกิดบรรยากาศที่ดีที่ส่งผลให้ผู้ปกครอง และชุมชนเกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจส่งบุตรหลานไว้ให้โรงเรียนดูแล ตามลำดับ

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ, การพัฒนาแหล่งเรียนรู้,โรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี

1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา)

Abstract

The evaluation of the learning resource development project in Wat Don Kai Dee Municipal School for the academic year 2022 aims to: 1) Context evaluation, 2) Input evaluation, 3) Process evaluation, 4) Product evaluation, 5) Impact evaluation. Effectiveness evaluation, 7) Sustainability evaluation, and 8) Transportability evaluation of the learning resource development project at Wat Don Kai Dee Municipal School for the academic year 2022.

This project evaluation is survey research using the CIPPIEST Model evaluation conceptual framework. Samples are the school's administrator, teacher, staff, the school committee, students, parents, and community members, for a total of 150 people. The tool used to collect data was a questionnaire. The statistics used were frequency, percentage, average, and standard deviation. The results of the evaluation can be summarized as follows:

1.The project evaluation results from administrators, teachers, staff, and school board members, overall, had a high average score. When considering each aspect, it was found that the average score was high in every aspect. The top three average scores, from highest to lowest, were 1) Impact, 2) Productivity, and 3) Effectiveness, respectively.

2. The results of project evaluation from students, parents, and community members were at a high level overall. The top three average values, from highest to lowest, were as follows: 1) The results from the development of learning resources were appropriate for promoting student learning. 2) The impact from the development of learning resources made students ready and motivated to learn. 3) The impact from the development of learning resources created a good environment and atmosphere that led parents and the community to have confidence in sending their children to the school for care, respectively.

Key word : Project evaluation, Development of learning resources, Wat Don Kai Dee Municipality School

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนามนุษยชาติ เป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาของทุกประเทศล้วนมุ่งสู่การพัฒนามวลมนุษย์ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุขซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาและบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับกระแสของการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพภูมิอากาศ สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม รวมไปถึงด้านการศึกษา ซึ่งการให้การศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นได้เปลี่ยนแปลงทัศนะจากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิมไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ที่ให้โลกของนักเรียนและโลกความเป็นจริงเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ไปไกลกว่า

การได้รับความรู้แบบง่าย ๆ ไปสู่การเน้นพัฒนาทักษะและทัศนคติประกอบด้วย ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะองค์การ ทัศนคติเชิงบวก ความเคารพตนเอง นวัตกรรม ความสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะและค่านิยมทางเทคโนโลยี ความเชื่อมั่นตนเองความยืดหยุ่น การจูงใจตนเอง ความตระหนักในสภาพแวดล้อม และความสามารถใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2556)

นอกจากนี้การศึกษาในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา (Interactive Age) ซึ่งเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Education) โดยมีความเชื่อว่าการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งนี้เนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นอย่างมากในแต่ละวัน ทำให้สามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่บนส่วนใดของโลกก็ตาม เยาวชนไทยจึงไม่สามารถเรียนรู้อยู่เพียงแค่ในห้องเรียนเหมือนเช่นในอดีตได้อีกต่อไป เนื่องจากภายนอกห้องเรียนนั้นยังมีสิ่งที่ดึงดูดความสนใจอีกมากมาย การพัฒนาเยาวชนไทยจึงต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ควบคู่กับทักษะชีวิต (Life Skills) เพื่อมุ่งไปสู่ทักษะเพื่อ การดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (ไพพรรณ เกียรติโชติชัย, 2545, อ้างถึงใน สุริยาพร นพกรเศรษฐกุล, online, เข้าถึงเมื่อ 1 กรกฎาคม 2565, เข้าถึงจาก https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/7379/1/Fulltext.pdf) การจัดสภาพแวดล้อม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งหากสถานศึกษาใดมีบรรยากาศที่ดีก็จะทำให้นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาเกิดความรู้สึกพอใจ ภูมิใจ อบอุ่นใจ สบายใจ รู้สึกในความเป็นเจ้าของ และอยากมาโรงเรียน ส่วนสถานศึกษาที่มีบรรยากาศไม่ดีจะทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึก เบื่อหน่าย ห่างเหิน เฉยเมย ว้าเหว่ และไม่อยากมาโรงเรียน ทำให้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนและการทำงานของครู ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีนั้นจะต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย ควรให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วม มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันมากำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนางานของสถานศึกษา การมอบหมายงานหรือการสั่งการก็เป็นไปตามสายการบังคับบัญชา เหมาะสมกับความสามารถ ไม่เกินกำลัง มอบหมายงานแล้วติดตามดูแล ช่วยเหลือ ถามไถ่ดูแลความเหน็ดเหนื่อย ยกย่องชมเชย มีการสร้างขวัญกำลังใจ จัดสวัสดิการให้ หลากหลายรูปแบบ เป็นต้น

การจัดสภาพแวดล้อม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 นับว่าเป็นสิ่งใหม่และท้าทายความสามารถของผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้บริหารในฐานะผู้นำขององค์กรจะต้องใช้หลักการและแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 การบริหารจัดการที่ทำให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงที่สมบูรณ์ คือ สถานศึกษาต้องเป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้มีความพร้อมในด้านทรัพยากร วัตถุ และเทคโนโลยี งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล สามารถ จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสังคม รวมทั้งเป็นสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือชุมชน ซึ่งผู้เรียนจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นสำคัญ

โรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาครได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับ พร้อมกับทบทวนและสะท้อนความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งกำหนดนโยบายและจุดเน้นและยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครู และผู้บริหารเพื่อผลักดันให้คุณภาพการจัดการศึกษาสูงขึ้นเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมกับกำหนดรายละเอียดเกณฑ์การประเมินโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดได้เร่งรัดและดำเนินการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า การจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเป็นสิ่งใหม่ที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหาร และถือเป็นภารกิจร่วมกันของทุกคนในสถานศึกษา จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565 ขึ้น และเพื่อให้เกิดประโยชน์ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ และยังประโยชน์ไปสู่ผู้เรียนอย่างสูงสุด จึงได้จัดทำการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565 ขึ้น เพื่อให้ทราบข้อมูลการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ตลอดจนจุดเด่น จุดด้อย ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการดำเนินการว่ามีความรู้ความเข้าใจ และเพื่อให้ได้ข้อมูลของโครงการที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการดังกล่าวเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและโรงเรียนต่อไป

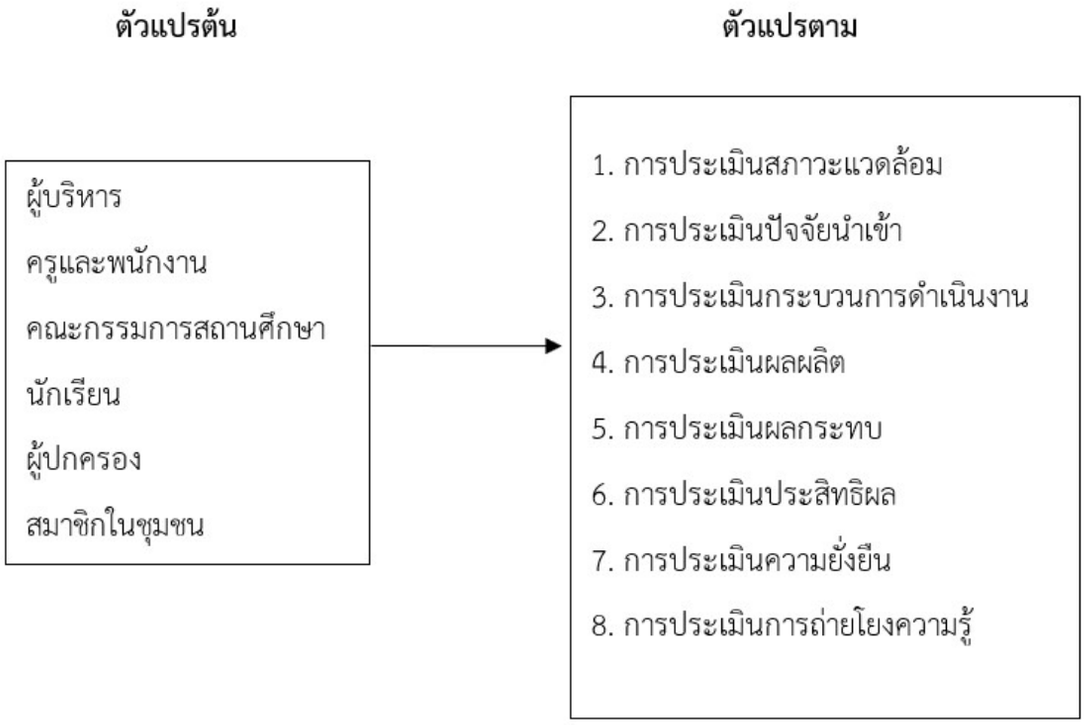
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อประเมินสภาวะแวดล้อม (Context evaluation) ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565
3. เพื่อประเมินกระบวนการ (Process evaluation) ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565
4. เพื่อประเมินผลผลิต (Product evaluation) ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565
5. เพื่อประเมินผลกระทบ (Impact evaluation) ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565
6. เพื่อประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation) ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565
7. เพื่อประเมินความยั่งยืน (Sustainability evaluation) ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565
8. เพื่อประเมินการถ่ายโยงความรู้ (Transportability evaluation) ของโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565

กรอบแนวคิด

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565 โดยใช้รูปแบบการประเมิน $CIPP_{IEST}$ MODEL ตามแนวความคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2015, อ้างถึงใน สมคิด พรมจุ้ย, 2563) ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 8 ด้าน คือ 1) การประเมินสภาวะแวดล้อม 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า 3) การประเมินกระบวนการดำเนินงาน 4) การประเมินผลผลิต 5) การประเมินผลกระทบ 6) การประเมินประสิทธิผล 7) ประเมินความยั่งยืน และ 8) การประเมินการถ่ายโยงความรู้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหาในการประเมินครั้งนี้ ดำเนินการประเมินโดยใช้รูปแบบประเมิน CIPPIEST MODEL ตามแนวความคิดของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2015, อ้างถึงใน สมคิด พรมจุ้ย, 2563) เป็นการประเมินวัตถุประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ มีลักษณะเป็นแบบประเมินความก้าวหน้าเพื่อชี้จุดเด่น จุดด้อย ของการดำเนินงาน ทั้งในระยะก่อนการดำเนินงาน ระหว่างการดำเนินงาน และเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานโดยประเมินในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation)

1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

1.3 การประเมินกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation)

1.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

1.5 การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

1.6 การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation)

1.7 การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation)

1.8 การประเมินการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation)

2. ขอบเขตของผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและพนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้ประเมินโครงการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลประเมินโครงการ

2) ผู้ประเมินโครงการดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มีจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) ฉบับที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565 สำหรับผู้บริหาร ครูและพนักงาน คณะกรรมการสถานศึกษา และ 2) ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565 สำหรับนักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชน ผู้ประเมินได้ดำเนินการดังนี้

1.ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.สร้างแบบสอบถามโดยนำแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหมดที่ศึกษามาสร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จากนั้นหาคุณภาพแบบสอบถามโดย 1) การหาความเที่ยง (Validity) และ 2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นที่มีต่อการประเมินโครงการ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แปลความหมายของคะแนน โดยได้กำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2564)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็น / มีการปฏิบัติ ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็น / มีการปฏิบัติ ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็น / มีการปฏิบัติ ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็น / มีการปฏิบัติ ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็น / มีการปฏิบัติ ระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจากผู้ให้ข้อมูล (Key Informant)

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) ทั้งหมด

ประเภท	ผู้ให้ข้อมูล (คน)	ร้อยละ
1. ผู้บริหาร	3	2.00
2. ครูและพนักงาน	87	58.00
3. คณะกรรมการสถานศึกษา	13	8.66
4. นักเรียน	20	13.34
5. ผู้ปกครอง	20	13.34
6. สมาชิกในชุมชน	7	4.66
รวม	150	100.00

จากตาราง พบว่า ผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) ส่วนใหญ่คือ ครูและพนักงาน จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาคือ นักเรียน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.34 ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 13.34 คณะกรรมการสถานศึกษา 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.66 สมาชิกในชุมชน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.66 และผู้บริหาร 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการจากผู้บริหาร ครูและพนักงาน และคณะกรรมการสถานศึกษา (จากแบบสอบถามฉบับที่ 1)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการจากผู้บริหาร ครูและพนักงาน และคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

ผลการประเมินโครงการ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.33, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก คือ 1) ด้านผลกระทบ (ค่าเฉลี่ย = 4.47, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) 2) ด้านผลผลิต (ค่าเฉลี่ย = 4.45, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.46) และ 3) ด้านประสิทธิผล (ค่าเฉลี่ย = 4.40, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.55) ตามลำดับ

ผลการประเมินโครงการ ด้านสภาวะแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.30, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ข้อแรก ดังนี้ 1) ความเป็นมา หลักการและเหตุผลของโครงการ มีความสอดคล้องกับนโยบายในการจัดการศึกษาและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.42, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.45) 2) รูปแบบกิจกรรม ระยะเวลา สถานที่ และงบประมาณ กำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของบริบทของโรงเรียนและชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.34, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.33) และ 3) วัตถุประสงค์ของโครงการ มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 4.27, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.44) ตามลำดับ

ผลการประเมินโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.28, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ข้อแรก ดังนี้ 1) ครูผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 4.49, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.51) 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการจนแล้วเสร็จ (ค่าเฉลี่ย = 4.31, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) และ 3) ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ มีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 4.24, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43) ตามลำดับ

ผลการประเมินโครงการ ด้านกระบวนการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย = 4.39, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ข้อแรก ดังนี้ 1) มีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ชุมชนทราบรายละเอียดในการดำเนินโครงการและประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดทำโครงการนี้ (ค่าเฉลี่ย = 4.44, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.41) 2) มีการติดตามผลการดำเนินงาน การใช้งบประมาณ และมีการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 4.44, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43) และ 3) มีการประชุมวางแผนงานใช้ใช้หลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน (ค่าเฉลี่ย = 4.39, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.49) ตามลำดับ

ผลการประเมินโครงการ ด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย = 4.45, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ผลผลิตจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทำให้มีอาคาร สถานที่ และภูมิทัศน์เหมาะสมกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.49, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.41) 2) ผลผลิตจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทำให้มีทรัพยากรทางการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.47, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.52) และ 3) ผลผลิตจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทำให้มีเกิดบรรยากาศที่ดีเหมาะสมกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.40, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.46) ตามลำดับ

ผลการประเมินโครงการ ด้านผลกระทบ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย = 4.47, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (ทรัพยากรทางการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์) ทำให้มีเพียงพอ พร้อมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.49, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.46) 2) ผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี เกิดบรรยากาศที่ดี ที่ส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจส่งบุตรหลานไว้ให้โรงเรียนดูแล (ค่าเฉลี่ย = 4.48, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) และ 3) ผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (ภูมิทัศน์ อาคาร สถานที่) ทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.46, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) ตามลำดับ

ผลการประเมินโครงการ ด้านประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย = 4.40, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) โครงการฯ เกิดประสิทธิผล บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย = 4.41, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.59) 2) โครงการฯ เกิดประสิทธิผล แหล่งเรียนรู้ อาคาร สถานที่ ภูมิทัศน์ และทรัพยากรทางการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ ได้รับการจัดหา สร้างใหม่ ซ่อมแซม ปรับปรุง พัฒนา จนเกิดความพร้อมและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.40, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.51) และ 3) โครงการฯ เกิดประสิทธิผล บรรลุตามระยะเวลา และงบประมาณที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย = 4.39, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.56) ตามลำดับ

ผลการประเมินโครงการ ด้านความยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย = 4.27, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว บริหารเห็นความสำคัญ เห็นประโยชน์ และเห็นชอบให้มีการดำเนินโครงการเช่นเดียวกันนี้อีกในปีการศึกษาถัดไป (ค่าเฉลี่ย = 4.13, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) 2) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ และทรัพยากรทางการศึกษา ยังคงมีการพัฒนาและมีผู้รับผิดชอบดูแลอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 4.09, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.49) และ 3) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว ชุมชนเห็นประโยชน์ เห็นความสำคัญ มีการสนับสนุน ช่วยกันดูแลและใช้ประโชน์อย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 4.06, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.47) ตามลำดับ

ผลการประเมินโครงการ ด้านการถ่ายโยงความรู้ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.13, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว ผู้ประเมินโครงการมีการเผยแพร่ความรู้ในการดำเนินงานในเชิงวิชาการ (ค่าเฉลี่ย = 4.18, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.40) 2) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว มีการประชุมจัดทำ PLC เพื่อถ่ายโยงความรู้ในการดำเนินงานในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.12, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) และ 3) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว มีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ดูแลรักษา และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย = 4.10, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.39) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการจากนักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชน (จากแบบสอบถามฉบับที่ 2)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินโครงการจากนักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

การประเมินโครงการจากนักเรียน ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.20, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ 1) ผลผลิตจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทำให้มีอาคาร สถานที่ ภูมิทัศน์ ทรัพยากรทางการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ เหมาะสมกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.43, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.31) 2) ผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (ภูมิทัศน์ อาคาร สถานที่ทรัพยากรทางการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์) ทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.40, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.42) และ 3) ผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี เกิดบรรยากาศที่ดีที่ส่งผลให้ผู้ปกครอง และชุมชนเกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจส่งบุตรหลานไว้ให้โรงเรียนดูแล (ค่าเฉลี่ย = 4.38, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.51) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้ประเมินโครงการจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญ จากการค้นพบในการประเมินโครงการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สืบเนื่องจากจาก

กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง สถานศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกศตวรรษ 21 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถและทักษะจำเป็นซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ จุดเปลี่ยนที่สำคัญที่เชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในลักษณะของการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวไปสู่การปฏิบัติให้เป็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรกเพื่อเตรียมความพร้อมของคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งกระทรวง ศึกษาธิการนั้นมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

นอกจากนี้การศึกษาในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา (Interactive Age) ซึ่งเน้นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Education) โดยมีความเชื่อว่าการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา ทั้งนี้เนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นอย่างมากในแต่ละวัน ทำให้สามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่บนส่วนใดของโลกก็ตาม เยาวชนไทยจึงไม่สามารถเรียนรู้อยู่เพียงแค่ในห้องเรียนเหมือนเช่นในอดีตได้อีกต่อไป เนื่องจากภายนอกห้องเรียนนั้นยังมีสิ่งที่ดึงดูดความสนใจอีกมากมาย การพัฒนาเยาวชนไทยจึงต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (Learning Skills) ควบคู่กับทักษะชีวิต (Life Skills) เพื่อมุ่งไปสู่ทักษะเพื่อ การดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

การจัดสภาพแวดล้อม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนจึงนับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งหากสถานศึกษาใดมีบรรยากาศที่ดีก็จะทำให้นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาเกิดความรู้สึกพอใจ ภูมิใจ อบอุ่นใจ สบายใจ รู้สึกในความเป็นเจ้าของ และอยากมาโรงเรียน ส่วนสถานศึกษาที่มีบรรยากาศไม่ดีจะทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึก เบื่อหน่าย ห่างเหิน เฉยเมย ว้าเหว่ และไม่อยากมาโรงเรียน ทำให้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนและการทำงานของครู ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีนั้นจะต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย ควรให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วม มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันมากำหนดเป็นนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนางานของสถานศึกษา การมอบหมายงานหรือการสั่งการก็เป็นไปตามสายการบังคับบัญชาเหมาะสมกับความสามารถ ไม่เกินกำลัง มอบหมายงานแล้วติดตามดูแล ช่วยเหลือ ถามไถ่ดูแลความเหน็ดเหนื่อย ยกย่องชมเชย มีการสร้างขวัญกำลังใจ จัดสวัสดิการให้ หลากหลายรูปแบบ เป็นต้น

สำหรับการจัดสภาพแวดล้อม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 นับว่าเป็นสิ่งใหม่และท้าทายความสามารถของผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้บริหารในฐานะผู้นำขององค์กรจะต้องใช้หลักการและแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 การบริหารจัดการที่ทำให้สถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงที่สมบูรณ์ คือ สถานศึกษาต้องเป็นสถานศึกษาแห่งการเรียนรู้มีความพร้อมในด้านทรัพยากร วัตถุ และเทคโนโลยี งบประมาณ และทรัพยากรบุคคล สามารถ จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานกำหนด ได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนทุกด้าน เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสังคม รวมทั้งเป็นสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือชุมชน ซึ่งผู้เรียนจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนเป็นสำคัญ

โรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาครได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับ พร้อมกับทบทวนและสะท้อนความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งกำหนดนโยบายและจุดเน้นและยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครู และผู้บริหารเพื่อผลักดันให้คุณภาพการจัดการศึกษาสูงขึ้นเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมกับกำหนดรายละเอียดเกณฑ์การประเมินโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติและส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดได้เร่งรัดและดำเนินการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดทำโครงการดังกล่าวเกิดขึ้นจากการเห็นจำเป็นและความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เป็นสิ่งใหม่ที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหาร และถือเป็นภารกิจร่วมกันของทุกคนในสถานศึกษาสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของโรงเรียน จึงทำให้โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565 ที่จัดขึ้นจึงถือได้ว่าเกิดประโยชน์ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยังประโยชน์ไปสู่ผู้เรียนอย่างสูงสุด จึงทำให้ผลการประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาผลการประเมินเป็นรายด้าน การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565 มีประเด็นการอภิปรายที่น่าสนใจดังนี้

2.1 ประเด็นด้านสภาวะแวดล้อม จากผลการประเมินโครงการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามที่ว่า 1) ความเป็นมา หลักการและเหตุผลของโครงการ มีความสอดคล้องกับนโยบายในการจัดการศึกษาและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน 2) วัตถุประสงค์ของโครงการ มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน 3) วัตถุประสงค์ของโครงการ มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน 4) รูปแบบกิจกรรม ระยะเวลา สถานที่ และงบประมาณ กำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของบริบทของโรงเรียนและชุมชน 5) เป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับ กำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งผลการประเมินชี้ให้เห็นว่าประเด็นการประเมินเกี่ยวกับด้านสภาวะแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหลักที่สนองต่อความสำเร็จและโอกาสที่จะทำให้โครงการเกิดสัมฤทธิ์ผลในเบื้องต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแววตา พฤกษา (2550) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้ว่า การประเมินจะช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ และมาตรฐานของการดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้น กล่าวคือ ก่อนที่โครงการจะได้รับการสนับสนุนให้นำไปใช้ย่อมจะได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้บริหาร และผู้ประเมิน ส่วนใดที่ไม่ชัดเจน เช่น วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานในการดำเนินงานหากขาดความแน่นอนชัดเจนจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องชัดเจนเสียก่อน ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าการประเมินโครงการมีส่วนช่วยทำให้โครงการมีความชัดเจน และสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างได้ผล มากกว่าโครงการที่ไม่ได้รับการประเมิน ซึ่งความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายถือเป็นการประเมินที่มีความสำคัญยิ่ง กล่าวคือจุดหมายของโครงการไม่เหมาะสมแล้วผลการประเมินอื่น ๆ ที่ตามมาก็ไร้ความหมายไปด้วย ดังนั้นการประเมินสิ่งแรกของโครงการโดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของโครงการเหมาะสมหรือไม่ จึงเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้การประเมินโครงการเกิดผลสำเร็จจากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้การประเมินโครงการ ด้านสภาวะแวดล้อม โดยรวมมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

2.2 ประเด็นด้านปัจจัยนำเข้า และประเด็นด้านกระบวนการดำเนินงาน

ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามที่ว่า 1) ครูผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถเหมาะสม 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการจนแล้วเสร็จ 3) ระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ มีความเหมาะสม

4) งบประมาณที่ใช้สำหรับดำเนินโครงการมีความเหมาะสม และ 5) วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีความเหมาะสม

ด้านกระบวนการดำเนินงาน พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามที่ว่า 1) มีการประชุมวางแผนงานใช้ใช้หลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน 2) มีการประชุมชี้แจง สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้ผู้รับผิดชอบ และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน 3) มีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ชุมชนทราบรายละเอียดในการดำเนินโครงการและประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดทำโครงการนี้ 4) มีการดำเนินกิจกรรมตามโครงการทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ในโครงการ และ 5) มีการติดตามผลการดำเนินงาน การใช้งบประมาณ และมีการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ทั้งจากประเด็นปัจจัยนำเข้าและประเด็นกระบวนการดำเนินงาน ต่างก็สอดคล้องกับแนวคิดของ ธีรศักดิ์อุ่นอารมณ์เลิศ (2557) ที่เสนอไว้ว่า การประเมินโครงการคือการพิจารณาว่าผลการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนงานโครงการต่าง ๆ ที่ได้มีการดำเนินงานไปแล้วด้วยกระบวนการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับความต้องการ แนวทาง วิธีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับโครงการ ตลอดจนสารสนเทศที่สามารถชี้ให้เห็นถึงระดับความสำเร็จ ความผิดพลาด ปัญหาและอุปสรรค และเช่นเดียวกับแนวคิดของแวตา พฤกษา (2550) ที่เสนอไว้ว่า การประเมินโครงการช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์เมื่อโครงการได้รับการตรวจสอบวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขให้ดำเนินการไปด้วยดี ย่อมจะทำให้แผนงานดำเนินไปด้วยดีและบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ หากโครงการใดโครงการหนึ่งมีปัญหาในการนำไปปฏิบัติย่อมกระทบกระเทือนต่อแผนงานทั้งหมดโดยมีส่วนร่วม ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้เช่นเดียวกันว่าหากการประเมินโครงการมีส่วนช่วยให้โครงการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมหมายถึงการประเมินโครงการมีส่วนช่วยให้แผนงานบรรลุถึงดำเนินงานไปด้วยดีเช่นเดียวกัน และนอกจากนี้ยังมีความสำคัญในการควบคุมคุณภาพของงาน ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบ และควบคุมชนิดหนึ่ง ซึ่งดำเนินงานอย่างมีระบบ ปัจจัยทุกชนิดที่ใช้ในการดำเนินงานจะได้รับการวิเคราะห์อย่างละเอียด กล่าวคือ ทั้งข้อมูลนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) และผลงาน (Outputs) จะได้รับการตรวจสอบประเมินผลทุกขั้นตอน ส่วนใดที่เป็นปัญหา หรือไม่มีคุณภาพจะได้รับการพิจารณาย้อนกลับ (Feedback) เพื่อให้มีการดำเนินงานใหม่จนกว่าจะเป็นไปตามมาตรฐาน หรือเป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกันงานวิจัยของชัชฎา อุดมสิทธิ์ และคณะ (2560, online.) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพชรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 ซึ่งพบว่า รูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพชรพิทยาคม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ 2) การวางแผน 3) การบูรณาการ 4) การให้บริการ 5) การพัฒนา 6) การรายงานผล และได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าในการจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนผู้บริหารควรดำเนินการตามกระบวนการของรูปแบบ ให้ครบทั้ง 6 ขั้นตอน เพื่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างแท้จริง ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งด้านสภาวะแวดล้อมและด้านกระบวนการดำเนินงานเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยทำให้การดำเนินโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เริ่มจากการขั้นตอนการชี้แจง การประชาสัมพันธ์ การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล

2.3 ประเด็นด้านผลผลิต การประเมินโครงการ ด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาจากข้อคำถามที่ว่า 1) ผลผลิตจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทำให้มีอาคาร สถานที่ และ ภูมิทัศน์เหมาะสมกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) ผลผลิตจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทำให้มีทรัพยากรทางการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์เหมาะสมกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) ผลผลิตจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทำให้มีเกิดบรรยากาศที่ดีเหมาะสมกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดที่กัลยา ศรีวิเชียร (2550, อ้างถึงใน ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ, 2557) กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการต่าง ๆ ว่าจะช่วยให้ได้ข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจดำเนิน

การขยายโครงการให้ต่อเนื่อง หรือระงับ หรือล้มเลิกโครงการ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมคุณภาพของงาน ช่วยให้การดำเนินโครงการมีความเสียหายน้อยลง ทำให้สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงทำให้โครงการในครั้งนี้มีประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย มีการใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่า แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบของโครงการ ช่วยในการควบคุมคุณภาพของงาน ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงาน และช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ ทั้งนี้ทำให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรรศนีย์ วราห์คำ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3) การเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานครตามความคิดเห็นของครู เมื่อจำแนกตามระดับชั้นที่สอนและประสบการณ์สอน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของนักเรียนจำแนกตามเพศของนักเรียน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ ประวีณา โภควณิช (2559) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาเรียนรวม ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานปัจจุบันของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพการดำเนินงานที่พึงประสงค์ของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาเรียนรวม ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ตามความต้องการจำเป็นมากที่สุด ตามลำดับดังนี้ ด้านภูมิทัศน์จัดให้มีสนามกีฬา สนามเด็กเล่น ด้านความปลอดภัย จัดให้มีสัญญาณไฟ สัญญาณกริ่ง ด้านการบริหารจัดการ บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการเรียนการสอน จัดให้มีสื่อการเรียนการสอนเพียงพอกับการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิผล ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาการสอนสำหรับเด็กพิเศษ ตามลำดับ จากที่กล่าวมาทั้งแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงทำให้เห็นได้ว่าผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการในครั้งนี้จึงมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 ประเด็นด้านผลกระทบ ผลการประเมินโครงการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาจากข้อคำถามที่ว่า 1) ผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (ภูมิทัศน์ อาคาร สถานที่) ทำให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ 2) ผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (ทรัพยากรทางการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์) ทำให้มีเพียงพอ พร้อมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 3) ผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี เกิดบรรยากาศที่ดี ที่ส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นไว้วางใจส่งบุตรหลานไว้ให้โรงเรียนดูแล ดังแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2007) ที่ได้ปรับขยายรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (products evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (impact evaluation: I) การประเมินประสิทธิผล (effectiveness evaluation: E) การประเมินความยั่งยืน (sustainability evaluation: S) และการประเมินการถ่ายโยงความรู้ (transportability evaluation: T) สิ่งที่ได้รับจากการประเมิน ได้แก่ โครงการหรือหลักสูตรแผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงต่าง ๆ โดยที่ส่วนขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้มีความหมายครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเดิม การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation: I) เป็นการประเมินผลงานหรือผลที่เกิดจากการเรียน และนำความรู้ที่เกิดขึ้นไปใช้ในการทำงานได้ เช่น เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้ร่วมวิจัย มีผลงานทางวิชาการ และได้รับการยอมรับจากสังคมหรือชุมชน เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของชัชฎา อุดมสิทธิ์ และคณะ

(2560, online) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพชรพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 ผลวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพชรพิทยาคม ประกอบด้วย6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ 2) การวางแผน 3) การบูรณาการ 4) การให้บริการ 5) การพัฒนา 6) การรายงานผล และผลการใช้รูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน จากการประเมินความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ในการจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนผู้บริหารควรดำเนินการตามกระบวนการของรูปแบบ ให้ครบทั้ง 6 ขั้นตอนเพื่อให้เกิดการพัฒนารูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างแท้จริง และข้อเสนอแนะสำหรับครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนและใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ควรใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนตามนโยบายของโรงเรียนในด้านการใช้รูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้และเช่นเดียวกับงานวิจัยของประยูร เครื่องกัณฑ์ (2560, online) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนชุมชนบ้านเจียดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 พบว่า การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและด้านสนับสนุนวิชาการ และความพึงพอใจของผู้เข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้ พบว่า หลังการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีการพัฒนามากที่สุด ระดับความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมาก เรียงตามลำดับที่ 1 - 3 คือ ห้องสมุด ห้องพุทธศาสน์ และห้องเรียน และหลังการการพัฒนาพบว่า แหล่งเรียนรู้ทุกแหล่งเรียนรู้มีการพัฒนาขึ้น ซึ่งได้เปรียบเทียบความพึงพอใจของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประเมินระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ดังกล่าว ระหว่างวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ในภาพรวม มีการพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 21.80

2.5 ประเด็นด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ ซึ่งทั้ง 3 ประเด็นนี้มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ประเด็นด้านประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามที่ว่า 1) โครงการฯ เกิดประสิทธิผล บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ 2) โครงการฯ เกิดประสิทธิผล บรรลุตามระยะเวลาและงบประมาณที่กำหนดไว้ และ 3) โครงการฯ เกิดประสิทธิผล แหล่งเรียนรู้ อาคาร สถานที่ ภูมิทัศน์ และทรัพยากรทางการศึกษา วัสดุ อุปกรณ์ ได้รับการจัดหา สร้างใหม่ ซ่อมแซม ปรับปรุง พัฒนา จนเกิดความพร้อมและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ประเด็นด้านความยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามที่ว่า 1) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว บริหารเห็นความสำคัญ เห็นประโยชน์ และเห็นชอบให้มีการดำเนินโครงการเช่นเดียวกันนี้อีกในปีการศึกษาถัดไป 2) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ และทรัพยากรทางการศึกษา ยังคงมีการพัฒนาและมีผู้รับผิดชอบดูแลอย่างต่อเนื่อง และ 3) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว ชุมชนเห็นประโยชน์ เห็นความสำคัญ มีการสนับสนุน ช่วยกันดูแลและใช้ประโชน์อย่างต่อเนื่อง

ประเด็นด้านการถ่ายโยงความรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามที่ว่า 1) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว ผู้ประเมินโครงการมีการเผยแพร่ความรู้ในการดำเนินงานในเชิงวิชาการ 2) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว มีการประชุมจัดทำ PLC เพื่อถ่ายโยงความรู้ในการดำเนินงานในโรงเรียน และ 3) หลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว มีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ดูแลรักษา และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ทั้ง 3 ประเด็นนี้ อาจเป็นดังที่นอกซ์ (Knox, 1972 อ้างถึงใน สมคิด พรมจุ้ย, 2560) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายเฉพาะเพื่อแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่ชัดเจนของโครงการอันเป็นพื้นฐานสำคัญของการตัดสินใจว่า ลักษณะใดของโครงการมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งจะต้องทำการประเมินเพื่อหาประสิทธิผล และข้อมูลชนิดใดที่จะต้องเก็บไว้เพื่อการวิเคราะห์ เพื่อรวบรวมหลักฐานความเป็นจริงของโครงการและข้อมูลที่จำเป็นเพื่อนำ

ไปสู่การพิจารณาถึงประสิทธิผลและข้อมูลชนิดใดที่จะต้องเก็บไว้เพื่อการวิเคราะห์ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสรุปผลของโครงการ เพื่อการตัดสินใจว่าข้อมูลหรือข้อเท็จจริงใดที่สามารถนำเอาไปใช้ได้มาก และเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในการพัฒนาปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นว่าโครงการนี้มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของทรงพล สีนวล (2564, online) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนพะทายพิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ได้เสนอแนะไว้ว่าควรขอรับความร่วมมือจากชุมชนเพื่อให้การสนับสนุนด้านแรงงานทรัพย์สินหรืองบประมาณจัดระเบียบการใช้อาคารสถานที่ให้ชัดเจนให้เกิดประโยชน์สูงสุดและควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโดยเปิดโอกาสในชุมชนและนักเรียนเข้ามีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลกำกับติดตามและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และเช่นเดียวกับงานวิจัยของพรทิพย์ วารีนิล (2563, online) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการวางแผนในการจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนในการดำเนินงานอาคารสถานที่ ควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกอาคารให้เป็นสัดส่วนให้เอื้อต่อการเรียนรู้จัดให้มีแหล่งเรียนรู้เช่นสภาพแวดล้อมพื้นที่ของสนามเด็กเล่นนอกจากนี้ควรมีการตรวจสอบซ่อมบำรุงเครื่องเล่นสนามอยู่เสมอและควรจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันการบาดเจ็บและควรมีการซักซ้อมแผนการป้องกันภัยในศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

จากทั้ง 3 ประเด็นจะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าโครงการดังกล่าวมีประโยชน์ต่อตนเอง โรงเรียน ชุมชนและสังคม และเมื่อต้องการรักษา พัฒนาจึงมีการร่วมมือกันด้วยการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงการนี้ต่อไป ดังที่ได้ระบุไว้ในด้านการถ่ายโยงความรู้ ที่ระบุไว้ว่าหลังจากโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว มีการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์ ดูแลรักษา และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการประเมินไปใช้

จากผลการวิจัยการประเมินโครงการในครั้งนี้ เพื่อให้การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ประจำปีการศึกษา 2565 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้ประเมินมีข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารควรมีการประสานความรู้มือกับชุมชนในพื้นที่หรือท้องถิ่นใกล้เคียงให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและจัดการเรียนรู้ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชนมากที่สุด เช่น การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหลังเลิกเรียน การเป็นสวนสาธารณะ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สถานที่ออกกำลังกายที่ชุมชนสามารถมาใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

1.2 ควรเสนอนโยบาย แผนงาน เพื่อการส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ให้เห็นประโยชน์และความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงาน เพื่อ ผู้นำส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานได้ต่อเนื่องและจริงจัง

1.3 ควรมีแผนการดำเนินงาน งบประมาณ เพื่อการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการเป็นครูผู้อำนวยความสะดวก เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.4 ควรจัดทำวิจัยเพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหาร เพื่อพัฒนาการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารโครงการ ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด ได้แก่ แนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินในครั้งต่อไป

เพื่อให้การประเมินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี (สังวรจันทสรราษฎรวิทยา) ในปีการศึกษาถัดไป เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทุกมิติ ดังนั้น จึงควรทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดย เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ใช้ประโยชน์สัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และนอกจากนี้ยังควรเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมทุกมิติ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงโครงการต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (online). เข้าถึงเมื่อ 1 มิถุนายน 2565. เข้าถึงได้จาก http://sci544148041.blogspot.com/p/6.html.)

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2554). รายงานการพัฒนาบุคลากรทั้งโรงเรียนโครงการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยคณะนักวิจัยในพื้นที่. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ทรรศนีย์ วราห์คำ. (2560). การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร". วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. (2557). การประเมินโครงการ. นครปฐม : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ประวีณา โภควณิช. (2559). แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาเรียนรวม ระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.

พัชราภรณ์ โพธิสัย. (2558). สภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาคำนาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2564). หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โรงเรียนเทศบาลวัดดอนไก่ดี. (online). เข้าถึงเมื่อ 1 กรกฎาคม 2565. เข้าถึงจาก https://www.dkd.ac.th/history.html

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีทัศนะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: หจก.ทิพย์วิสุทธิ์.

สมคิด พรมจุ้ย. (2563). เทคนิคการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬา.

สุริยาพร นพกรเศรษฐกุ. (online). ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดระยองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18. เข้าถึงเมื่อ 1 กรกฎาคม 2565, เข้าถึงจาก https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/7379/1/Fulltext.pdf)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (online). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561). เข้าถึงเมื่อ 1 กรกฎาคม 2565, เข้าถึงจาก http://www.onec.go.th/onec_web/page.hp?mod=Outstand&file=view&itemld=18.)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. online, แนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นสมรรถนะทางสาขาวิชาชีพ, เข้าถึงเมื่อ 1 กรกฎาคม 2565, เข้าถึงจาก https://webs.rmutl.ac.th/assets/upload/files/2016/09/20160908101755_51855.pdf)

อารียา สตารัตน์. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตราชเทวี. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาต่างประเทศ

Bloom B. S. (2005). Human Characteristic and School Learning.New York McGraw – Hill.

Cronbach, Lee J. (1990). Essentials of psychological testing (5 ed.). New York: Harper Collins pulalishers.

Davidson D. (2002). Learning Mathematic in Group Situation, The Mathematics Teacher, 67(1).

Fox S. Robert. (2010). School Climate Improvement: A Challenge to the School Administrator. Colorado: Phi Dela Kappa.

Kanjanawasee, S. (2015). CIPP model for change: Meaning, importance, and development. Social Science Research Association of Thailand Journal, 2(1), 3-10.

McVey G.F. (1999). Learning Environment. Oxford: Pergamon.

Parphol, M. (2015). Curriculum evaluation for learning and development (3rd eds.) Bangkok: Cha ransanitwong Printing Co., Ltd.

Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). Evaluation: Theory, models and applications. San Francisco: Jossey-Bass.

Stufflebeam, D. L. (2015). The 21 century CIPP model. In Alkin, M.C. (Ed). Evaluation roots: tracing theorists' views and influences. London, england: SAGE publisher.